

הזרעים בדמעה
ברנה יקצור
בא יבא ברנה

בהעלתך

י"ז סיון
תשפ"ה

עלון מס' 732
שנה ט"ז

בהעלתך - תוכן ענייני הפרשה

- א. ציווי ה' שאהרן ייטיב (יכין את הפתילה והשמן) וידליק את נרות המנורה, לכוון הנר האמצעי, ומעשה המנורה.
- ב. קידוש הלולים לעבודה: גילוח, הזאה, טבילה, קרבן, תנופה.
- ג. הקרבת הפסח ב"ד ניסן, ו"פסח שני" ב-ד"ד אייר (ט, א-ד).
- ד. ענן ה' על המשכן, ומסעות בני ישראל וחנייתם על פי הענן ועל פי ציווי משה.
- ה. ציווי ה' למשה לעשות שתי חצוצרות מכסף ולתקוע בהן למקרא הנשיאים, למסע, במלחמה, ובקרבות המועדים.
- ו. מסע בני ישראל מהר סיני, יתרו חוזר למדין, דברי משה ליתרו כשרצה לשוב לארצו.
- ז. ויְהִי בְּנִסָּע הָאֶרֶץ - פרשה בפני עצמה (י, לה-לו).
- ח. עם ישראל מתאוננים-ונענשים בתבערה, ונסיון תַּאֲוֹת הבשר (יא, א-ה).
- ט. תיאור המן, צבעו, טעמו, סדר ירידתו - "עטוף" בטל (יא, ו-ט).
- י. תלונות בני ישראל. ה' אומר למשה למנות 70 זקנים, ואכילת הבשר (שליח) במשך חודש שלם (יא, ט-כב).
- יא. אלדד ומידד מתנבאים במחנה, ו"קְבֹרֹת הַתַּאֲוָה".
- יב. מרים ואהרן מדברים על משה, עונשה של מרים (צרעת), תפילת משה על מרים, דבר ה', המתנת עם ישראל למרים במשך שבעה ימים - מפני כבודה - עד שנטהרה מהצרעת.

"בהעלתך את הנרות..." (א, ב) - סיפור

לרבי אהרן קוטלר זצ"ל היתה אחות גדולה שנחנה בכישרון למתמטיקה, ולמדה במוסד להשכלה גבוהה. יום אחד, כאשר היה רבי אהרן בן 14 שנה, הניחה אחותו על השולחן מחברת פתוחה, ובה בעיה מתמטית סבוכה שלא הצליחה לפתור. רבי אהרן ראה את המחברת והציץ בה, וכהרף עין עמד על הפתרון וכתב אותו במחברת.

לאחר זמן מה חזרה אחותו לחדר, ראתה את הפתרון כתוב, ונדהמה. מי זה הכשרוני הגדול שפתר את הבעיה המסובכת הזו? כאשר נודע לה שאהרן אחיה בן ה-14, שלא למד מתמטיקה מעולם, הוא שפתר את הבעיה, היא מיהרה אל הפרופסור שלימד אותה, ופתחה לפניו את המחברת, והצהיר: "תגידי לו שאם הוא יבוא לפה אני הופך אותו למתמטיקאי הגדול בעולם ברוך ה', רבי אהרן לא הגיע כמובן אל הפרופסור, הלך יצא לישיבה וגדל ונתעלה, עד שהיה לאחד מגדולי הדור, והיה נשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית, וממנהיגי הציבור החרדי בעולם כולו.

פעם פגש רבי אהרן חבר ילדות מעירו, שהיה ידוע כעילוי גדול, אך למרבה הצער לא ניצל את המתנה שניתנה לו משמים ללמוד תורה. שאל אותו רבי אהרן: "מה אתה עושה?" אמר לרב: "אני משחק שחמט באופן מקצועי, ברמה גבוהה מאוד". ביקש ממנו רבי אהרן שיסביר לו איך משחקים, והחבר לשעבר הסביר לו את כללי משחק השחמט. אמר לו רבי אהרן: "תביא את החברים שלך שמשחקים ברמה הגבוהה ביותר". ארגנו 18 שולחנות בחדר גדול, וישבו שמונה עשר שחמטאים ידועים, מהמומחים הגדולים בתחום, ורבי אהרן קוטלר עבר משולחן לשולחן וניצח את כולם.

לאחר מכן תמה רבי אהרן בפני חבר ילדות: "בזה אתה משקיע את כל החיים שלך?? תלמד תוספות אחד, ותרוויח יותר מפי מיליון איך אפשר להשקיע בזה..."

דבר העוזר

פותחת הפרשה במעשה המנורה: "וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות".

וברש"י: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חיך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות". עכ"ל.

רבים תוהים כשלומדים את הרש"י הזה, מדוע חלשה דעתו של אהרן, הלא הנשיאים הקריבו כל אחד רק יום אחד, ולעומת זאת אהרן וזרעו עתידים להקריב יום יום במשך אלפי שנים? ברור שהסיבה שחלשה דעתו היא בגלל שהם זכו לחנוך את המשכן ולא על עצם הזכות להקריב קרבנות, ואם כן אנחנו צריכים להתבונן מה משמעותה של חנוכת דבר חדש. רש"י מסביר במקום אחר (בראשית יד, יז) שחנוכה היא מלשון חינוך, כמו חנוך לנער חנוכת המזבח וחנוכת הבית.

המושג חנוכה פירושו התחלת כניסת הדבר ליעוד שהוא עתיד לעמוד בו, ורש"י מצטט את הפסוק במשלי (כ"ב, ו): "חֲנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַם כִּי יִזְקֶינָה לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה" - חינוך טוב הוא החינוך המכשיר את הנער שאותו חינוך לא יסור ממנו גם כי יזקין, זה ימשיך לפעול את פעולתו עד שיבה וזקנה. כך הוא אם כן גם המושג חנוכת הבית, חונכים כלומר מחדירים את הכח אותו מייעדים בית זה שיעמוד מכח אותו חינוך ימים רבים, וזה מה שהיה בחנוכת המזבח ע"י הנשיאים הם שנשכו את הכח במזבח שמה שיעלה עליהם יעלו לרצון לפני ה' יתברך. בזה נתקנא אהרן, הוא אמנם יקריב אחרי חנוכת המזבח קרבנות בכל יום, ודבר זה ימשיך גם אחר ביאת משיח אבל הכל יבוא מכח הקרבת הנשיאים, רש"י מלמדנו שאהרן הכהן השתוקק להיות דוקא ב"חינוך" כי יש בזה עניין גדול ועצום כי הוא היסוד והבסיס, עד כדי כך שחלשה דעתו על שאין לו חלק באותו החינוך שיקבע את המהות ועוצמת הקדושה בהמשך הקרבת הקרבנות.

נמצא שעבודת אבותינו הקדושים בדורות הראשונים הייתה להנחיל ירושה נצחית. בפעולות שפעלו אבותינו בעולם בתקופתם, נעשה רושם רוחני שהשאר חותם אותו אנו נושאים, ואשר הוא צפון וטמון בתוכי נפש האומה.

אותם הפעולות, שלכאורה נובעות מהכרח טכני ומעשי בארגון מחנה ישראל במדבר, מתגלות כבעלות חשיבות גדולה בהגדרת תפקידו ותכליתו של ה"כלל ישראל" תוך יצירת כלים ועוצמות נפשיות הגנוזים מאז בשורש נשמתו של ישראל בכלל ובפרט. מפה עלינו ללמוד כמה אדם צריך לשמוח ולהתקדש בכל התחלה של מצוה שהוא מקיים, ובפרט בחינוך הבנים לתורה ויראת שמים.

ומכאן עלינו ההורים ומלמדי תינוקות של בית רבן מגיל הרך ועד לגילאי הבגרות יש חשיבות עליונה ואחריות רבה בעיצוב אישיותו של הילד/נער/בחור, וגם אם ישנם קשיים אם ילד מסוים, ככל שנשקיע בו את התוצאה נראה ברבות הימים, כי "הזרעים בדמעה ברנה יקצור".

וישמע החכם ויוסיף לקח.

איש העסקים הנודע יקותיאל פרידמן נחת בלונדון, בנמל התעופה "היתר". הוא החליף את חליפת העסקים שלו בחליפה פשוטה, לבש חולצה לבנה מקומטת ועלובה, חבש לראשו קסקט צמר אפור ויצא לעשות... לקבץ נדבות.

הוא עבר מבית לבית, ממקום למקום, הציג את אלבום התמונות של מוסדות האדמו"ר שלו וביקש צדקה. "אני שליח של האדמו"ר", סיפר, "כל דולר יעזור להציל עוד תינוק של בית רבן ולהגדיל תורה וחסד". והוא אסף מטבע למטבע. בלילות הוא נרדם מתחת לגשרים או בתוך מחסנים עזובים. היו לו שם גם בזיונות מבישים ומרים. "נוכל, גנב, עז פנים", זעק לעברו מיליונר ברובע העסקים של לונדון, "הסתלק לי מהעיניים חתיכת נוכל".... בשכונת היקרה רוג'רס האוס הוא ספג עוד חרפה פומבית. הגברת המבוגרת שפתחה לו את הדלת החליטה משום מה, שקוטי הוא הפורץ ש"ניקה" את ביתה בשבוע שעבר מכל התכשיטים. היא לחצה על כפתור סמוי סמוך למזוזה הדלת, ותוך שתי דקות הגיעה ניידת משטרה עם שני שוטרים קשוחים שכבלו בזריזות את השנוורר קוטי באזיקים, והכניסו אותו לניידת. קוטי פרידמן המיליונר הענק, עם זהות שאולה, עם אלבום תמונות וכמה אלפי דולרים תרומות שאסף, הושלך לתא מעצר כמו אחרון השיכורים, לועס לחמניה עבשה ושותה מים מכוס אלומיניום מעופשת. אוי לאותה בושה, או לאותה כלימה.

אחרי שלושה חודשים אפופי בזיונות נחת קוטי בני-יורק ועם אותה חליפה מיושנת ומבישה והקסקט האפור על ראשו ביקש להכנס לאדמו"ר. קוטי פרידמן מצא את עצמו עומד מול האדמו"ר שרכן על הגמרא וניגן את לימודו.

"רבי, רבי", קולו נשנק. הוא ניגש לרב, שחיבקו בחום רב. הוא התחיל למרר בבכי כמו ילד קטן, והרב מלטף את מצחו של חסידו הנאמן ולוחש לו: "קוטי יקירי, הגלות שלך נגמרה, הנח את התרומות על שולחני ורוץ לבית-החולים, תבקש שיעשו לך בדיקות חוזרות".

הרופאים היו המומים... הגידול נעלם כלא היה, שום שריד למחלה הממארת לא נמצא. "אתה אדם בריא", אמר לו ד"ר סטיבנסון כשהוא כמעט בולע את לשונו מתדהמה. "הצילומים הראשונים אומרים יש גידול, אך בצילומים האחרונים אין זכר ושארית, קרה פה נס".

אחר כך הוא ניגש למשרד הראשי של עסקיו. העתון "קוסמוס" של אותו יום הונח על שולחנו. הכותרת של הדף הראשי היתה ענקית. "התנצלות". מערכת "קוסמוס" התנצלה בפני איש העסקים יקותיאל פרידמן על מסכת של השמצות ורכילות ללא שום הוכחה עניינית. המקור שהזין את העתון התברר כנוכל ממדרגה ראשונה, שניסה להפליל את פרידמן עקב יריבות עסקית. פרקליטיו של פרידמן ביקשו 3 מיליון דולר פיצויים מן העתון כפשרה, כדי להמנע ממשפט דיבה מקיף ומתיש כשידם על התחתונה. לבסוף התפשרו על שני מיליון דולר. הצ'ק הוסב לפקודת מוסדות "תפארת התשובה", בית תמחוי גדול וחדש שחנך האדמו"ר בפאתי השכונה.

במעמד חיתוך הסרט לחש האדמו"ר לקוטי: "בני חביבי, עכשיו נטפל בסקרנות שלך. נפלו עליך צרות קשות ואיומות. למה? ובכן נתת צדקה ביד רחבה, בשמחה ובמאור פנים, אבל בפנים עמוק בלב, קיננה בך אותה גאווה ארורה שאיימה לסלק אותך מן העולם ולהפוך את צדקותיך ותרומותיך לחסרות תועלת רוחנית. את ניצוץ הגאווה הזה צריך היה לבער מן העולם, כי הוא חלילה, רצה לבער אותך מן העולם בקיצור ימים ושנים. העתונות זינבה בך וביזתה אותך, כדי שתחזור בתשובה אך נשארת זקוף... אחר כך באה המחלה הנוראה. התמוטטת, אבל בלב עדיין קיננה בך אותה גאווה מטופשת, כאילו אין נדיב וצדיק כמותך. קוטי יקירי, הביזיונות של הגלות, התחושה שאתה שנוורר עלוב ומבוזה ספוג בזיונות וגידופים, הצליחה לעקור ממך את המחלה הארורה ביותר - הגאווה. אני אוהב אותך" אמר האדמו"ר "לו יהי חלקי עמך, בעל תשובה גדול שכמותך". קוטי חיבק ארוכות את רבו, והודה לקב"ה שקיבל את חייו במתנה.

[ע"פ קובי לוי]

יְהוֹאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה" (יב, ג) - במידת הענוה - סיפור

"כל מידותיו היו שבורות בחצאי אמות, ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבר ולהשפיל עצמו" (בעל הטורים).

הרמב"ן כתב באיגרתו, "שמע בני מוסר אביך וכו', וכאשר תנצל מן הכעס תעלה על ליבך מידת הענוה שהיא מידה טובה מכל המדות הטובות".

מי לנו גדול כמשה רבינו ע"ה - רעיא מהימנא - גדול הנביאים בעם ישראל - "וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ ה' פְּנִים אֶל פְּנִים" (דברים לד, י), והקב"ה מעיד עליו: "פה אֶל פה אֶדְבָּר בּוֹ" (במדבר יב, ח), ובמקום שיגיע לגאווה התורה מעידה עליו את ההיפך שנאמר: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה" (במדבר יב, ג).

מידת הענוה ולב שבור בכוחן לבטל גזירות קשות ורעות. ולעומת זאת מידת הגאווה היא מידה רעה עד מאוד.

השמחה וההשון, הדיכאון והאסון שימשו בערבוביה אצל איש העסקים הנודע ר' יקותיאל פרידמן, שעסקיו חבקו עולם מחד, אבל מאידך התקשורת זינבה בו יומם ולילה והתוצאות המדאיות של הבדיקה הרפואית שעשה לא מכבר הורידו את מפלס מצב רוחו, אל מתחת למצולות-ים.

יקותיאל פרידמן, המכונה קוטי, היה חסיד נאמן של האדמו"ר שלו, ששכן כבוד בארה"ב, ותחת כנפיו הרחבות פעלו מוסדות נפלאים של תורה וחסד. קוטי, אב לששה ילדים כשרוניים ויראי שמים, היה יד ימינו של האדמו"ר, וכל עיסקה שיזם או רקם עברה תחת עיניו הבוחנות ומוחו הגאוני של האדמו"ר.

למותר לציין כי ר' יקותיאל פרידמן היה עשיר ונדבן בקנה מידה עצום, אשר לא אחת ולא שתיים היה משלשל את כל רווחיו לקופת המוסדות, מה שהפך אותו לעמוד החסד המרכזי והבולט בשערי החסידות הגדולה. האדמו"ר שליט"א הכיר תודה והוקיר את פעליו הברוכים של העסקן הנודע, והקפיד תמיד שישב סמוך אליו ב"טיש", דאג אישית לקנות לו אתרוג מהודר לפני סוכות, וערך חופה וקידושין לשלושת צאצאיו שנישאו בשעה טובה ומוצלחת. חיבה עמוקה שררה בין השניים. האדמו"ר נהג לשבח את עינו הטובה של קוטי, וליבו הנדבן ללא גבול, וקוטי עצמו היה מעריץ של רבו, ודאג לשדר לכל עבר קיתונות של "אמונת חכמים" עקב עצותיו המחכימות והמעילות של הרבי.

בוקר אחד חש פרידמן שעולמו הולך להיחרב עליו. העתון הכלכלי "קוסמוס" פירסם תחקיר ענק לפיו עסקיו של פרידמן אינם כשרים בלשון המעטה. הוא נחשד בשיתוף פעולה עם גורמים פליליים ועם סוחר נשק מתועבים. ההכפשות היו מחרידות ומבישות, ולאורך ימים.

אחרי שבועיים הוא התמוטט והובהל לבית החולים. לאחר שלושה ימי בדיקות מקיפות יצא הרופא המטפל ד"ר סטיבנסון ואמר לרעייתו ולבניו: "צר לי, אבל לאביכם יש גידול ממאיר במעי הגס. אנחנו שוקלים עכשיו דרכי טיפול". הדמעות שנשפכו שם באותן דקות היו כמי-נהר. ההון, ההצלחה, העושר, הנדיבות והכבוד, היו שווים כקליפת השום. השמחה וההשון של ההצלחה הכלכלית נמחו במבול של הדיכאון והאסון הרפואי... הם רצו אבא חי, בריא, ולא אבא חולני ונרדף ע"י התקשורת. "טוב פת חרבה ושלווה בה".

רזה, רועד ועצוב, ניצב קוטי מול האדמו"ר וביכה את מצבו. "אני יודע שהכל משמים כבוד הרב. אבל כאלה מכות חזקות, בתוך זמן קצר. המחלה מבהילה אותי... מי יודע כמה זמן נותר לי לחיות. והתקשורת רומסת את כבודי, והפרסומים עלולים לגרום לי נזק כלכלי עצום... אין לי טרוניות חלילה כלפי שמיא, כבוד הרב... אבל אני נבון, מסוחרר ומבולבל".

האדמו"ר לחש לאוזנו ואמר לקוטי ומה שאמר, וקוטי היה המום... אמר לו הרב: "לך בני, עשה מה שביקשתי ממך ומן השמים ירחמו". למחרת נפרד קוטי מבני משפחתו. ויצא לגלות כפי שהרב הורה לו.

וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֵיכֶם" (י', ט) – סיפור מרגש

יהודי מרמת גן בשם רבי אפרים לונדנר, היה תלמיד חכם שזכה להינצל מהשוואה והארץ ימים. רבי אפרים זכה לדבק ברבותיו - אדמו"ר גור, וכן הרב מבענדין, שהיה גיסו של האדמו"ר מגור עוד לפני מאורעות השואה, ועקב כך הוא שימש כתובת עבור חסידי גור רבים.

וכך סיפר רבי אפרים: באחד הימים הודעתי לרב מבענדין שבכוונתי לנסוע לרבי לשבת. מיד הגיב: "אוה, כמה אני מקנא בך! כאילו מעולם לא זכה להיות בעצמו בגור בשבת... לאחר מכן ביקש ממני שאעשה עבורו טובה אישית ואעביר מכתב שכתב לרבי. שמחתי ביותר על האפשרות להועיל לו במשהו. תכף ומיד הכנסתי את המכתב לכיסי ויצאתי לדרך. הדרך היתה ארוכה - כעשר שעות נסיעה ברכבת. התנמנמתי על מקומי במהלך הנסיעה. כשקמתי מיששתי את הכיס כדי לוודא שהמכתב נמצא במקומו, אלא שחרדה לפתה את לבי כאשר גיליתי כי הכיס ריק נראה כי מאן דהו סבור היה שהמעטפה מכילה כסף, ותוך כדי שנתי כיס אותי... בהלה עצומה אחזה בי. עברתי בין האנשים בקרון שלי ושאלתי כל אחד האם מצא מעטפה. לאחר מכן התחלתי לרוץ בכל הרכבת הלך ושוב - אך לשווא... אבל וחפוי ראש ירדתי בתחנה המתאימה והלכתי לרבי. עמדתי בתור כדי לומר לו "שלום עליכם" ולא מצאתי מקום לעצמי. תורי הגיע. נאלמתי דום, ומרב בושה לא הצלחתי להוציא מפי אפילו מילה אחת.

הרבי הסתכל בי בעיניו החודרות. התחלתי ללכת לאחוריי - והרבי אינו מסיר את מבטו ממני ונעצרתי, כאילו נעשיתי משותק. פתאום, התנערתי. הבנתי שעליי לומר דבר מה ולא לעמוד ולשתוק. שאפתי אוויר ואמרתי: "אירע לי אסון. הרב מבענדין נתן לי מכתב והוא אבד לי".

חיוך גדול נשפך על פני הרבי. מעולם לא ראיתי אותו מחייך כך מאוזן לאוזן. הוא אמר: "אסון, אסון... שלא יארעו לך אסונות גדולים יותר מן האסון הזה כל ימי חייך".

הבנתי כי קבלתי כעת ברכה עצומה, שעדיין איני יכול להבין את משמעותה. לא חלפו ימים רבים, ואני הרגשתי בחוש כי אותה ברכה מלווה אותי לכל מקום שאלך.

המלחמה הארורה פרצה. הוכרחנו לעבר לגטו, אני ורעייתי המנוחה. הכנו שני תרמילים, החבאנו במקומות מחבוא כסף והתכוונו לגרוע מכל. הרשעים פרצו הביתה, נעליהם המסומרות השמיעו קולות בכל מקום. הם פרצו לכל הדלתות ולקחו את כל האנשים שניסו להתחבא, ומשום מה על דלתנו פסחו... ניצלנו ונשארו בחיים בניגוד לכל היגיון. ברכתו של הרבי התקיימה בי במלואה.

[ימתוק האור]

"וַיֹּאמְרוּ הֵרֶק אַךְ בְּמִשָּׁה דְּבַר ה' " (י"ב, ב)

בר פלוגתתו של הרמב"ם, הוא כידוע הראב"ד, רבנו אברהם בן דוד מפושקירה, המכונה הראב"ד השלישי ובעל ההשגות, וחותנו היה הראב"ד השני בעל האשכול, בעוד הראב"ד הראשון הוא בעל הקבלה.

רמז נאה מצאו לו בפרשתנו, בפסוק הרק אך במשה דבר ה' הלא גם בנו דבר, והתיבות הרק אך ב'משה ד'בר נוטריקון הראב"ד, דהיינו שלא רק במשה הוא הרמב"ם דבר ה', אלא גם בנו דבר, ולפעמים אין הלכה כמותו. דבור הוא לשון קשה ואמירה רכה, כי הראב"ד כתב את השגותיו בלשון קשה, ולא רק במשה דבר והשיג על הרמב"ם, אלא גם על הר"ף ובעל המאור השיג בחריפות. גם לרמב"ם מצא החת"ם סופר רמז בתורה בפסוק "ר'בות מ'ופתי ב'ארץ מ'צרים", ראשי תיבות רמב"ם, והוא הרי היה במצרים. וכן הוא מוזכר בתוספות במסכת מנחות מ"ב, וסימנך רמב"ם ראה מנחות מ"ב.

"וַעֲשֵׂה אֶת הָאֶחָד חֲטָאת וְאֶת הָאֶחָד עֲלָה לָהּ לְכַפֵּר עַל הָלוֹם" (ח, יב) – סיפור מדהים

יש מעשה נורא המלמד על גודל מעלת הוידוי: מעשה באשה אחת בצפת שנכנס בה רוח. באו בני משפחתה אל רבנו האר"י ז"ל, והוא שלח אליה את תלמידו רבי חיים ויטאל. כשנכנס רבי חיים ויטאל לחדר, הפך הרוח את פניו.

אמר לו: "למה אתה הופך את פניך? ענה הרוח: "כיוון שרבנו חיים ויטאל הוא איש קדוש ויש בו הרבה תורה, אין לי רשות להסתכל בפניו". בהתחלה הרוח לא רצה לדבר איתו, עד שרבי חיים ויטאל הכריחו לדבר.

שאל אותו רבי חיים: "מי אתה, מנין באת ובמה חטאת?... סיפר הרוח: "אני מאחת הערים בטורקיה, ונכשלתי בעוון אשת איש. הייתי סוחר גדול ונהגתי לנסוע באוניה לצרכי המסחר שלי, ופעם אחת בעת שנסעתי להביא סחורה טבעתי למוות". שאל אותו רבי חיים: "מה אשמה האשה הזו שנכנסת בה?" השיב הרוח: "בליל פסח בני משפחתה היו מספרים בניסי יציאת מצרים, אך היא לא היתה מאמינה בניסים וטענה כי לא יתכן שקרו ניסים אלו. אמר הקב"ה: אם היא לא מאמינה - תיענש". שאל רבי חיים את הרוח: "ואיך נכנסת בה?"...

סיפר הרוח: "יום אחד, באמצע החורף, היא הציתה אש על ידי שפשוף אבנים, האבן היתה רטובה ולא יצאה ממנה אש. האשה קללה את האבן והשליכה אותה ולקחה אבן אחרת תחתיה. כיון שקללה, קבלתי רשות להיכנס לתוכה".

שאל רבי חיים: "והיכן היית עד שנכנסת בה?" אמר לו: "שהיתי שלושה ימים בתוך הבית, חיכיתי שתעשה איזה עוון שאז אוכל להיכנס בה". שאל אותו: "איך נכנסת לבית, הרי יש בפתחו מזוזה?" אמר לו: "אחד הקירות בבית נשבר, והיו נכנסים ויוצאים בו, ולא שמו בו מזוזה, ודרכו נכנסתי". שאל אותו: "ואיך טבעת בים?"

סיפר הרוח: "נסעתי באוניה, היינו קרובים אל החוף, האוניה נתקלה בשרטון, ובטן האוניה נבקעה והאוניה נטתה על צידה והחלה לטבוע. תיכף הביאו סירות הצלה קטנות והעלו עליהן את נוסעי האוניה.

אולם היה חבל לי על הסחורות היקרות שלי, התחלתי להביא מן האוניה ולהעלותן על הסירה, לפתע התהפכה הסירה וירדתי למצולות". שאלו: "האם ידעת שאתה עומד לטבוע?" אמר לו: "בודאי" שאל אותו: "ולמה לא התוודית ואמרת 'חטאתי עויתי פשעתי'?" אמר לו: "לא הספקתי, באתי לומר וידוי אך המים חנקו אותי". עונשו של עוון אשת איש - בחנק. אמר לו רבי חיים ויטאל: "דע לך כי אילו היית אומר 'חטאתי עויתי פשעתי' היית ניצל מן העונש".

[ע"פ דורש ציון]

יְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ (י"א, ל"ה) – סיפור מרגש

את הסיפור הבא סיפר רבי שמואל הומינר: פעם הגיע יהודי זקן למשרדי ה'חברא קדישא' בירושלים כדי לרכוש חלקת קבר בהר הזיתים. הפקידים כבר כמעט והשלימו את העסקה, אלא שלפתע ציין הזקן שהוא מבקש כי בעת הלווייתו תנגן תזמורת... הפקידים הסתכלו זה על זה ולא ידעו אם לצחוק או לבכות. האם אותו יהודי באמת אוהז מה הוא עושה? הרי זהו מנהג הגויים לפתע צצו להם אי אלו 'עִיכּוּבִים', והעסקה לא הושלמה. הזקן הוסיף להגיע ולבקש, אך הפקידים התחמקו ממנו שוב ושוב, עד שפעם אחת דחק בהם מאוד והם השיבו לו בחיוב והשלימו את העסקה, אך כמובן שלא חשבו אפילו לקיים את הבקשה המוזרה...

בחלוף הזמן, נקפס לבס על שעשו, והם החליטו להעלות את השאלה בפני רבה של ירושלים, רבי שמואל סלנט זצ"ל. כאשר שמע רבי שמואל את הדברים, ציווה לקרוא אליו את אותו זקן, וגזר עליו שיגלה לו את הסיבה לבקשתו.

הזקן נענה לבקשת הרב, תוך שהוא מבקש ממנו לשמור את הדברים בסוד כמוס, וכה סיפר: "נולדתי ברוסיה, ובעת גזרת ה'קנטוניסטיס' הידועה לשמצה נחטפתי על ידי שליחי הצאר וגויסתי לצבא בכפיה. במשך עשרות שנות-שירותי בצבא עליתי מדרגה לדרגה, עד שהגעתי לדרגת מפקד בכיר. התורה והמצוות נשכחו ממני לחלוטין, אך מצוה אחת נותרה בידי ואותה קיימתי בכל כוחי: כאשר היו יהודים עצורים במחנה, הייתי מארגן באחד הערבים חגיגה גדולה, עם אוכל ושתייה רבה וכלי זמר. העצורים היהודים עודכנו על כך מבעוד מועד, ובעת שהחייילים היו שתויים כדבעי והתזמורת ניגנה בקולי קולות, ניצלו היהודים את ההזדמנות וברחו לחופשי. כך ניצלו יהודים רבים ממעצר וממוות לעת זקנותי עליתי לארץ הקודש, ואז התבוננתי על עצמי וחשבתי שבעצם אין בי כל סממן של יהדות, לא תורה ולא מצוות, לא תפילה ולא ברכה, אך בזאת התנחמתי, שיש בידי זכות זו של הצלת נפשות. לפיכך ביקשתי שתזמורת תנגן בהלוויית, וכך ייזכרו לפני כיסא הכבוד כל מעשי ההצלה שעשיתי במסירות נפש.

רבי שמואל סלנט הבטיח לשמור את הסיפור בסוד כמוס, וביקש מאנשי ה'חברא קדישא' לעדכן אותו על אשר יארע בעת הלווייתו של אותו זקן.

אותו יהודי הסתלק לבית עולמו בעיצומו של יום הפורים. באותן שנים התגוררו בירושלים שני בעלי מנגנים, האחד אילם והשני עיוור, ומנהגם היה להסתובב ביום הפורים ברחובות ירושלים ולנגן, כדי שהעוברים והשבים יתנו להם את דמי המתנות לאבינונים. והנה, בדיוק באותה עת בה עברה הלוויית הזקן ברחובה של עיר, ניגנו הללו במרץ רב, והמלווים המעטים צעדו אחר מיטתו לצלילי תזמורת...

כאשר שמע רבי שמואל את פרטי המעשה, הגיב ואמר: 'רצון יִרְאִיו יַעֲשֶׂה'.

"אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת" (ח, ב) – המנונה רומזת לכל החכמות בעולם

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כותב בספרו "יערות דבש", שיש בעולם שש חכמות, וכל החכמות הללו הן רק משרתות לחוכמת התורה - שהיא החכמה השביעית והעיקרית - ולמענה נוצרו. וזהו "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". החכמה הראשונה היא חכמת החשבון. החכמה השנייה היא חכמת ההיגיון - לדעת את הפירוש ואת הטעם של כל דבר בעולם.

החכמה השלישית היא חכמת השיעור. רבי יהושע, היתה בו חכמת השיעור, והיה בקי מופלא בכוכבים ובמסלוליהם הקבועים והמשתנים. העיד רבי יהושע על תלמידיו, רבי אלעזר בן חסמא ורבי יוחנן בן גדגדא, "שיודעין לשער כמה טיפות יש בים" (הוריות י). רבי יהונתן אייבשיץ מביא דוגמא נוספת לחכמת השיעור, אדם מביט על הר, ועל ידי מבט יחיד זה הוא יודע באופן מדויק כמה קוב עפר יש בהר! בימינו, אם היה אדם ניחן בחכמה זו, היה יכול לומר מראש על בנין שעומד להיבנות כמה טונות של בטון ומלט יהיו נצרכים לבנייתו, ובכמה מים וברזל וזכוכית ושאר חומרים, ישתמשו לצורך הבניה.

החכמה הרביעית היא חכמת הרפואה, והכונה לרופא שהוא רופא, לא למי ששולח לבדיקות שונות ומשונות כדי להגן על עצמו מתביעות, ולא למי שמאבחן כל מחלה וחולי כ"ויראל"... הכונה לרופא שבדק את החולה, ויודע לאבחן את המחלה ולהתאים תרופה לבעיה.

החכמה החמישית - חכמת הניגון. החכמה השישית היא חכמה אלוקית. הכוונה לחוכמת הקבלה, שכוללת בתוכה גם את מעשה מרכבה ומעשה בראשית. אלו הן חכמות שבתוך התורה הקדושה.

כל שש החכמות מיועדות למען החכמה השביעית, שהיא חכמת התורה, וזהו שנאמר: "אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת". [דורש ציון עמ' קמט]

מספרים כי ה'חזון איש' הלך פעם עם אחד מתלמידיו, ובמהלך ההליכה שאל את התלמיד "מה השעה"? עוד לפני שהתלמיד הספיק להציץ בשעונו ולומר את השעה, אמר לו החזון איש: "כבר לא צריך! הסתכלתי על הירח, ולפי מיקומו ברקיע, השעה היא כך וכך...". התלמיד הציץ בשעונו וראה שאכן ה'חזון איש' נקב בשעה המדויקת.

וכי ה'חזון איש' למד באיזשהו מקום אסטרונומיה? כיצד יכול הוא לדעת שעה מדויקת על פי מיקומו של הירח בשמים? התשובה לכך היא (אבות ה, כב): "הַפֶּה בָּהּ וְהַפֶּה בָּהּ, דְּכָלָא בָּהּ". כל החכמות שבעולם מצויות בתורה הקדושה.

העלון טעון גניזה

בברכת התורה

"לְאֶדֶם מַעֲרָכִי לֵב וְחָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מדרכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוזה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייח) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות Ai). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זהבה בת אטו

לרפואה:

אהרן בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולט בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל לאה בת נארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושורנה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מלז מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עופרה אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים